

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitetun lintulajin pesinnän häirintää sekä pesien ja munien hävittämistä

1 Hakija

Tornion kaupunki

2 Asia

Lupahakemus törmäpääskyn pesien hävittämiseen ajalla 13.7.-31.8.2026 kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi runkoviemärin saneerauksen yhteydessä Torniossa, Lapissa.

3 Hakemus

Hakija hakee lupaa hävittää 30 törmäpääskyn (*Riparia riparia*) pesää 13.7.-31.8.2026 välisenä aikana runkoviemärin saneerauksen yhteydessä kiinteistöllä 851-1-19-1 Torniossa. Törmäpääskyt ovat rakentaneet 30 pesää kunnallistekniikan putkikaivantoon kiinteistöllä, joka Tornion kaupungin on urakkasopimuksen mukaan luovutettava Senaatti-kiinteistöille 1.8.2026. Senaatti-kiinteistöt rakentaa tontille 1.8.2026 lähtien uuden rakennuksen Tullille, johon keskitetään Tullin tehtäviä. Rakennuksen alta on siksi siirrettävä ja kytkettävä nykyiset kunnallistekniikan putkilinjat pumppaamoon urakkasopimuksen mukaisesti 31.7.2026 mennessä, mikä edellyttää törmäpääskyjen pesien hävittämistä putkikaivannosta.

Hakija hakee poikkeuslupaa kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Hakijan mukaan putkisaneerauksen viivästyminen törmäpääskyn pesimäajan ulkopuolelle viivästyttää Tullille rakennettavan rakennuksen valmistumista, mikä vaikuttaa heikentävästi rajavalvonnan järjestämiseen ja siten yhteiskunnan turvallisuuteen. Tullin toimintojen keskittämisen viivästyminen vaikuttaa suuresti yhteiskunnan turvallisuuteen ja laaja-alaisesti rajavalvonnan järjestämiseen. Putkikaivannon pitkäaikainen aukipitäminen vaarantaa myös alueella kulkevaa kevyttä liikennettä aitauksista huolimatta. Lisäksi ko. kohdassa on yhdistettävänä koko kunnan runkoviemäri. Vanhan runkoviemäristön käyttö sekä nykyisen liitäntäkohdan paljaana pitäminen voi altistaa runkoviemäristöä vahingoille tai ilkivallalle, minkä vuoksi kaivantoa on perusteltua sulkea mahdollisimman nopeasti. Hakijan mukaan asiaan ei ole osoitettavissa muuta tyydyttävää ratkaisua, koska rakentaminen edellyttää putkikaivannon täyttämistä.

Jos putkikaivanto on mahdollista täyttää vasta elokuun loppupuolella, alkava talvi saattaa viivästyttää rakentamisen alkamista seuraavaan kevääseen. Tästä voi aiheutua Tornion kaupungille seuraamusmaksuja sopimusvelvoitteiden laiminlyönnistä.

Törmäpääskyt aloittivat pesintänsä kiinteistöllä toukokuussa. Maanantaina 29.6.2026 noin 20 pesäkoloa romahti kaivannossa rankkasateiden vuoksi. Hakija arvioi, että törmäpääskyt saattavat palata kaivamaan esiin pesiä, koska kolojen romahdus on mahdollisesti rajoittunut kolojen etualaan. Tästä syystä hakemus koskee kaikkien alkuperäisten 30 pesän hävittämistä.

4 Määräykset, joita hakemus koskee

Törmäpääsky on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu. Lisäksi törmäpääsky on erittäin uhanalainen.

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettujen eläinlajien pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen on kielletty. Pesiä koskeva kiello on voimassa ympärivuotisesti, kun kyse on toistuvasti käytetystä pesästä. Törmäpääsky käyttää samoja pesiä toistuvasti. Lisäksi luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänkierron kannalta tärkeillä alueilla.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

5 Päätös ja lupaehdot

Lupa- ja valvontavirasto ei myönnä hakijalle lupaa häiritä törmäpääskyn pesintää tai hävittää törmäpääskyn pesiä ja munia.

Hakemuksen mukaiset pesät saa hävittää pesinnän päätyttyä.

6 Perustelut

Hakemus ei täytä luonnonsuojelulain 83 §:n ehtoja poikkeuslupan myöntämiseksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa rauhoitettujen eläinlajien rauhoitussäädöksistä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Lintulajien osalta poikkeamisen edellytyksenä on lisäksi, ettei sille ole muuta tyydyttävää ratkaisua, ja että poikkeus on tarpeen esimerkiksi yleisen turvallisuuden turvaamiseksi.

Lupa- ja valvontaviraston arvion mukaan hakemuksessa eriteltyjen törmäpääskyn pesien hävittäminen ei ole tarpeen yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Törmäpääskyt ovat pesineet kunnallistekniikan kaivantoon, ja niiden pesinnän rauhoittaminen viivästyttää tontin luovuttamista Tullille, kun kaivantoa ei voida täyttää. Tämän seurauksena Tullin uuden rakennuksen rakentamisen aloitus voi siirtyä parhaassa tapauksessa parilla viikolla tai pahimmillaan seuraavaan kevääseen. Uuden rakennuksen valmistumisen viivästyminen viivästyttää myös Tullin tehtävien keskittämistä, joka hakijan mukaan vaikuttaa suuresti yhteiskunnan turvallisuuteen ja laaja-alaisesti rajavalvonnan järjestämiseen. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että hakija ei ole riittävällä tavalla osoittanut, miten Tullin toiminnan jatkuminen nykymuotoisena viikkojen-kuukausien ajan suunniteltua pidempään vaarantaa Suomen kansallisen turvallisuuden. Lähtökohtaisesti Tullin toiminnan pitää voida olettaa olevan nykytilassaan sellaisella tasolla, että Suomen yleinen turvallisuus ei sen takia ole vaarantunut, vaikka toimintojen keskittäminen tehostaisikin Tullin toimintaa.

Yleisen turvallisuuden vaarantumista perustellaan myös kevyen liikenteen vaarantumisella avoimen kaivannon takia, sekä näkyvissä olevan runkoviemäristön altistumisella ilkeille tai vahingoille. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että työmaasta vastaavien on pitänyt estää sivullisten henkilöiden joutuminen kaivantoon jo työmaata suunniteltaessa, eikä kaivannon pitkittynyt aukipitäminen siksi vaaranna kevyttä liikennettä. Tarvittaessa kaivannon suojausta voidaan parantaa, jonka on todettava olevan luonnonsuojelulain 83 §:n tarkoittama muu tyydyttävä ratkaisu.

Törmäpääskyn toistuvassa käytössä olevat pesät ovat rauhoitettuja vuoden ympäri, mutta kyseessä olevia pesiä on käytetty vasta kerran. Tästä syystä pesät saa hävittää ja kaivannon täyttää ilman poikkeuslupaa, kun poikaset ovat lähteneet tai pesintä on tuhoutunut luonnollisista syistä. **Pesiä ei saa hävittää automaattisesti lintujen yleisen pesimäajan päätyttyä 31.7., vaan vasta, kun pesintä niissä on tosiasiallisesti päättynyt.** Pesintä voi tosiasiallisesti päättyä aiemmin tai myöhemmin, kuin 31.7.

7 Muuta huomioitavaa

Jatkossa vastaavia törmäpääskyn pesintöjä kaupunkialueen kaivannoissa voi pyrkiä ennaltaehkäisemään asentamalla sopiviin paikkoihin törmäpääskynhotelleja. Saatavilla olevat sopivat pesimäpaikat voivat ohjata lintuja pesimään niissä väliaikaisten kaivantojen sijaan.

8 Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Hallintolaki (434/2003) 55 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

9 Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

10 Käsittelymaksu

1500 euroa. Maksu määräytyy valtioneuvoston Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuodelle 2026 antaman asetuksen (1177/2025) mukaisesti. Lasku toimitetaan erikseen. Luvansaaja voi vaatia oikaisua päätöksestä perittävään maksuun. Oikaisuvaatimusohje on liitteenä.

11 Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Kaisa Merimaa ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

Liitteet

Valitusosoitus
Oikaisuvaatimusohje

Tiedoksi

Tavallisena tiedoksiantona:

ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus
Lapin poliisilaitos
Tornion kaupunki
Meri-Lapin lintutieteellinen yhdistys Xenus ry
SLL Lapin luonnonsuojelupiiri ry

Tämä asiakirja LVV-U/102055/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/102055/2026 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Aalto Tapio 10.07.2026 13:35

Esittelijä Merimaa Kaisa 10.07.2026 13:31